

B 326/välfärd

Behandlas i Utskottet för välfärd i Norden
Bilaga/or Nordiskt samarbetsprogram för jämställdhet
2019-22

Utskottet för välfärd i Nordens betänkande över

Ministerrådsförslag
Nordiskt samarbetsprogram för jämställdhet 2019-22

Förslag

Utskottet för välfärd i Norden föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att genomföra det nordiska samarbetsprogrammet för jämställdhet 2019-22 med hänsyn till Nordiska rådets synpunkter

Bakgrund

Det nuvarande samarbetsprogrammet inom det nordiska jämställdhetssamarbetet för perioden 2015 – 2018 med rubriken *Tillsammans för jämställdhet – ett starkare Norden* löper ut i år och ett nytt flerårigt samarbetsprogram har utarbetats.

Nordiska rådets utskott för välfärd i Norden fick möjlighet att bidra med synpunkter på programförslaget i ett tidigt skede under våren och ska nu behandla den slutliga versionen efter att en rad olika instanser fått bidra till programmets utveckling.

De övergripande insatsområdena föreslås till:

- Framtidens arbetsliv och tillväxt
- Välfärd, hälsa och livskvalitet
- Makt och inflytande
- Ett utåtriktat och synligt jämställdhetspolitiskt samarbete
- Jämställdhetsintegrering

Förslagets förväntade effekter

I förhållande till de globala hållbarhetsmålen inom Agenda 2030 relaterar samarbetsprogrammet främst till mål 5 om jämställdhet (*Uppnå jämställdhet, och alla kvinnors och flickors egenmakt*), men även till mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt och mål 3 om hälsa och välbefinnande.

Utskottets synpunkter

De nordiska länderna och den nordiska välfärdsmodellen kännetecknas av en aktiv jämställdhetspolitik och en strävan efter ett jämställt samhälle. Även om de nordiska länderna är föregångsländer internationellt, återstår det fortfarande en del innan vi har nått helt i mål.

Nordiska rådet betonar vikten av det tvärssektoriella samarbetet mellan sektorerna inom Nordiska ministerrådet, som kan bidra till att främja jämställdhetsinsatser inom bland annat arbetsliv, social och hälsa och att *jämställdhetsintegreringen* (samarbetsprogrammets sjätte insatsområde) leder till att alla andra relevanta områden inom Nordiska ministerrådet bidrar till att utveckla Norden till ett mer jämställt samhälle.

Samarbetsprogrammet sätter de politiska prioriteringarna för insatserna under perioden 2019- 2022. Nordiska rådet ser de föreslagna insatsområdena som relevanta och stödjer ambitionerna att arbeta mot den könsuppdelade arbetsmarknaden och se hur ansvaret för det obetalda omsorgsarbetet relateras till lika möjligheter att delta på arbetsmarknaden under rubriken *framtidens arbetsliv och tillväxt*. Nordiska rådet hoppas att insatser mot den könssegregerade arbetsmarknaden kan leda till att lönegapet mellan könen minskas. Utskottet för välfärd i Norden ser med intresse på den isländska lika-löns-certifieringen som förhoppningsvis även kunde utvecklas till ett nordiskt system för att främja likalön i hela Norden.¹

Vidare är det angeläget att främja andra insatsområdet *välfärd, hälsa och livskvalitet* och verka för lika tillgång till hälsa, vård och omsorg inom hälso-, sjuk- och äldreomsorg samt arbeta aktivt mot sexuella trakasserier och kränkningar och inte minst nolltolerans mot könsrelaterat våld.

Nordiska rådet ser med allvar på hur metoo-rörelsen under den senaste tiden påvisat omfattningen av sexuella trakasserier, våld och kränkningar av olika slag. Det är ytterst viktigt att vi gemensamt i Norden lär av varandra när det gäller att komma tillrätta med dessa problem som finns i samhällets alla segment och skikt.

Nordiska rådet har lagt fram flera rekommendationer² till Nordiska ministerrådet kring trakasserier av olika slag såväl som våld i nära relationer och ser därmed positivt på att dessa viktiga teman fortsatt ingår i det nordiska jämställdhetsarbetet.

Makt och inflytande är samarbetsprogrammets tredje insatsområde. Även här har flera internationella jämförelser visat att det är positivt för samhället att fördela makt och ledarskap mer lika mellan könen då det leder till ökad lönsamhet i företag och bättre resultat för samhället i stort.

Nordiska rådet noterar att *män och maskuliniteter* lyfts in som ett nytt insatsområde i förhålland till tidigare version av programutkastet. Jämställdhet handlar om lika möjlig-

¹ Se medlemsförslag A 1735/välfärd om *udvidet ligeløns-certifikat* <http://www.norden.org/sv/nordiska-raadet/aerenden/a-1735-velfaerd>

² Våld i nära relationer: <http://www.norden.org/sv/nordiska-raadet/aerenden/a-1650-vaelfaerd> Trakasserier av olika slag: <http://www.norden.org/sv/nordiska-raadet/aerenden/a-1660-medborgar> <http://www.norden.org/sv/nordiska-raadet/aerenden/a-1679-velfaerd>

heter för kvinnor och män och därmed är det viktigt att båda könen involveras i jämställdhetssamarbetet. Här noteras fokus på teman som män och utbildning, män och föräldraskap och forskning och kunskap.

Norden som föregångsregion har en viktig roll att spela på den internationella arenan, vilket det femte insatsområdet *ett utåtriktat och synligt jämställdhetspolitiskt samarbete* knyter an till. Nordiska rådet, som i sin egen internationella strategi också har lyft jämställdhet som ett prioriterat tema att diskutera med sina samarbetspartners i världen, stödjer Nordiska ministerrådet i detta. Det pågående samarbetet kring *The Nordic Gender Effect at Work* där de nordiska erfarenheterna kring anständiga arbetsvillkor och jämställdhet förmedlas till omvärlden är en viktig insats. Det ger även en god koppling till FN:s hållbarhetsagenda. Som ett nytt element inkluderas nu även möjligheten att använda det nordiska samarbetet som en gemensam plattform i förhållande till jämställdhetsområden inom EU, vilket är intressant och förhoppningsvis kan det ge EU-samarbetet en förstärkning inom jämställdhetsarbetet.

Nuuk, 13 september 2018

Axel Jonsson (ÅF)

Bente Stein Mathisen (H)

Erlend Wiborg (FrP)

Guðmundur Ingi Kristinsson (Flf)

Jenis av Rana (Mfl.)

Karen J. Klint (S)

Kimmo Kivelä (blå)

Krista Mikkonen (gröna)

Lennart Axelsson (S)

Maria Stockhaus (M)

Nina Sandberg (A)

Steinunn Þóra Árnadóttir (VG)

Ulf Leirstein (FrP)

Reservation till utskottets betänkande från Nordisk Frihet (NF)

Nordisk Frihet anser att var och en ska bestämma över sitt utbildnings- och yrkesval och menar att arbetet för jämställdhet och jämlikhet bör utgå från att erbjuda lika möjligheter, inklusive satsningar på tillgång till information, istället för att fokusera på lika utfall. Vi delar inte utskottets oro över att det finns mans- respektive kvinnodominerade sektorer på arbetsmarknaden, så länge detta är resultatet av fria och välinformerade val. Vi vänder oss också emot inställningen att löneskillnader mellan män och kvinnor ska åtgärdas genom att män och kvinnor fördelas jämnt i olika sektorer eftersom detta befäster synen att kön påverkar lönebildning. I övrigt stödjer vi samarbetsprogrammets utformning.

Nordisk frihet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

*att genomföra det nordiska samarbetsprogrammet för jämställdhet 2019-22 med hänsyn till Nordiska rådets synpunkter, förutom det som gäller insatser mot den könssegregerade arbetsmarknaden under insatsområdet *framtidens arbetsliv och tillväxt*.*

Nuuk, 13 september 2018

Mika Raatikainen (saf)

Paula Bieler (SD)